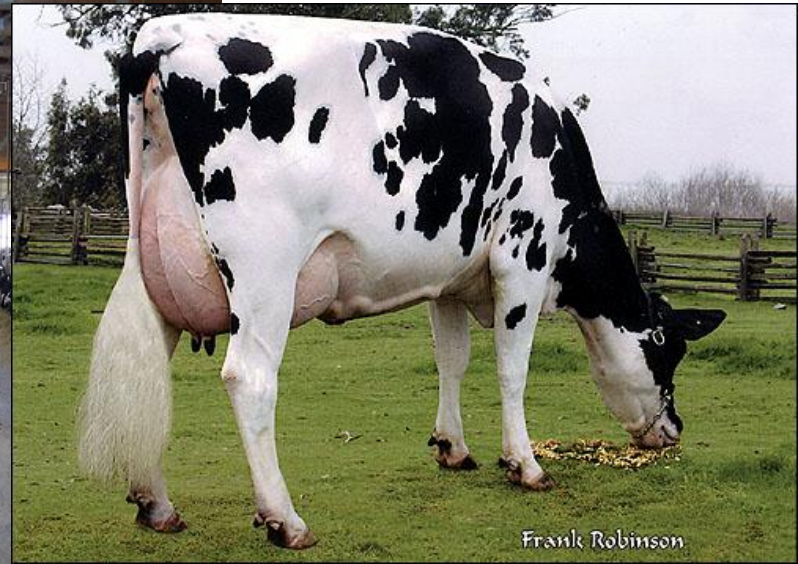

İneklerde Doğumdan Sonra Sıcak Stresi Nedeniyle Görülebilecek Önemli Problemler

EGEMEN ONDER

İneklerde Doğumdan Sonra Görülebilecek Önemli Problemlerin Ana Sebepleri:

- ✓ Beslemede dengesizlikler - Eksiklikler**
- ✓ Sıcak stresi**
- ✓ Düzensiz sevk ve idare**

Fat Cow Sendrom **(Yağlı İnek Sendromu)**

(Kuru dönemde enerji fazlalığı - konsantre yem, mısır silajı)

Ketosis:

Laktasyonun ilk dönemlerinde ortaya çıkar. Başka problemlerle ilişkisi olabilir. (Fat Cow Sendrom)

İneklerde Doğum Sonrası Görülebilecek Diğer Problemler:

- ✓ Eşin atılamaması
- ✓ Döl tutmama
- ✓ Selüloz azlığı / Asidosis / Karın şişmesi
- ✓ Laminitis
- ✓ Abomasumun yer değiştirmesi
- ✓ Süt humması = hipokalsemi

Ketosis:

- ✓ Doğumu takip eden birkaç gün veya birkaç hafta içinde ortaya çıkar.
- ✓ İştahsızlık
- ✓ Ağırlık kaybı
- ✓ Sütün azalması
- ✓ Kabızlık
- ✓ Sümüksü dışkı
- ✓ Durgunluk
- ✓ Hafif karın ağrısı ve buna bağlı sinirli haller
- ✓ Kambur duruş
- ✓ Boş çiğneme hareketi

Tedavi:

- ✓ **Günde 2 kez 150 ml Propilen glikol veya sodyum propionat (en az 4 gün devam)**
- ✓ **Hipertonik glikoz solüsyonu (damar içi)**
- ✓ **Glukokortikoidler**

Ketosis

Kontrol ve önlemler:

- İnekler çok zayıf ve çok şişman olmamalıdır.
- Kuru dönemin son iki haftasında yavaş yavaş arttırmak suretiyle konsantre yeme adaptasyon sağlanmalıdır.
- Doğuma iki hafta kala yeme NİACİN ilavesi yararlı olur.

Hipokalsemi:

- ✓ Doğumdan hemen sonra, 1-2 gün içinde veya doğuma 1-2 gün kala oluşabilir.
- ✓ Vücut ısisının düşmesi
- ✓ Soğuk kulaklar, kuru meme
- ✓ Yürüyüş bozukluğu
- ✓ Tamamen yatma ve başı omuza dayama
- ✓ Donuk bakışlar, pupillada genişleme
- ✓ Koma hali ve ölüm

Tedavi:

Damar içi yavaş calcium enjeksiyonu

Süt hummasını önleme metotları:

- ✓ ***Kuru dönemde*** yüksek kalsiyum içeren rasyonla besleme Hipokalsemi'yi **arttırır**.
- ✓ ***Kuru dönemde*** 550 kg. canlı ağırlığındaki bir ineğin kalsiyum ihtiyacı yaklaşık günde 40 gr'dır.
- ✓ Doğuma 3-7 gün kala özellikle ***VİTAMİN D*** enjeksiyonunun doğum felcini (süt hummasını) önleyeceği araştırmacılar tarafından bildirilmiştir.

Düşük kalsiyum içeren rasyonlar doğum felcini önleyeceğinden yüksek oranda kalsiyum içeren kuru yoncanın **KURUDAKİ İNEKLERE** verilmemesi, yerine düşük kalsiyum içeren kaba yemlerin, örneğin kalem balyası verilmesi yararlı olur.

✓ Sürüde doğum felci olayları ***anyonik tuzların yeme katılmasıyla*** kontrol altına alınabilir.

Hipokalsemi'nin sebep olabileceği diğer problemler:

- 1. Kas zayıflığına bağlı olarak güç doğum**
- 2. Uterus prolapsusu olaylarında artış**
- 3. Sonun atılamaması problemlerinde artış**
- 4. Uterus enfeksiyonlarına yatkınlık**
- 5. Tekrar gebe kalma oranında düşüş**
- 6. Rumen atonisi dolayısıyla karın şişkinliği**
- 7. Abomasumun yer değiştirmesi olaylarında artış**
- 8. Ketosis riski**
- 9. Mastitis riski**
- 10. Enfeksiyon riski**
- 11. Süt üretiminde düşüş**
- 12. Sürüdeki verimli yaşam süresinde düşüş**

Yağlı İnek Sendromu (Fat Cow Sendrom)

- ✓ **Gebelikte çok beslenen ineklerde görülür.**
- ✓ **Doğumdan sonra iştah kaybı ve hızlı zayıflama ile ortaya çıkar.**
- ✓ **Nabız hızlanır.**
- ✓ **Solunum hızlanır.**
- ✓ **Hayvan yatar, kalkamaz.**
- ✓ **İlk belirtilerden bir hafta içinde koma hali ve ölüm gözlenir.**

Tedavi:

**Tedavi genellikle başarılı olmaz.
Ekonomik kayıp çok yüksektir. Destek
tedavisi için Propilen glikol, sıvı-
elektrolit tedavisi uygulanabilir.**

Önlemler:

- ✓ Kuru dönemde ineklerin yağlandırılmaması gerekir.
- ✓ *Kuru dönemde* mısır silajından uzak durmak yararlı olur. Yüksek miktarlarda konsantre yemle beslemeden kaçınılmalıdır.

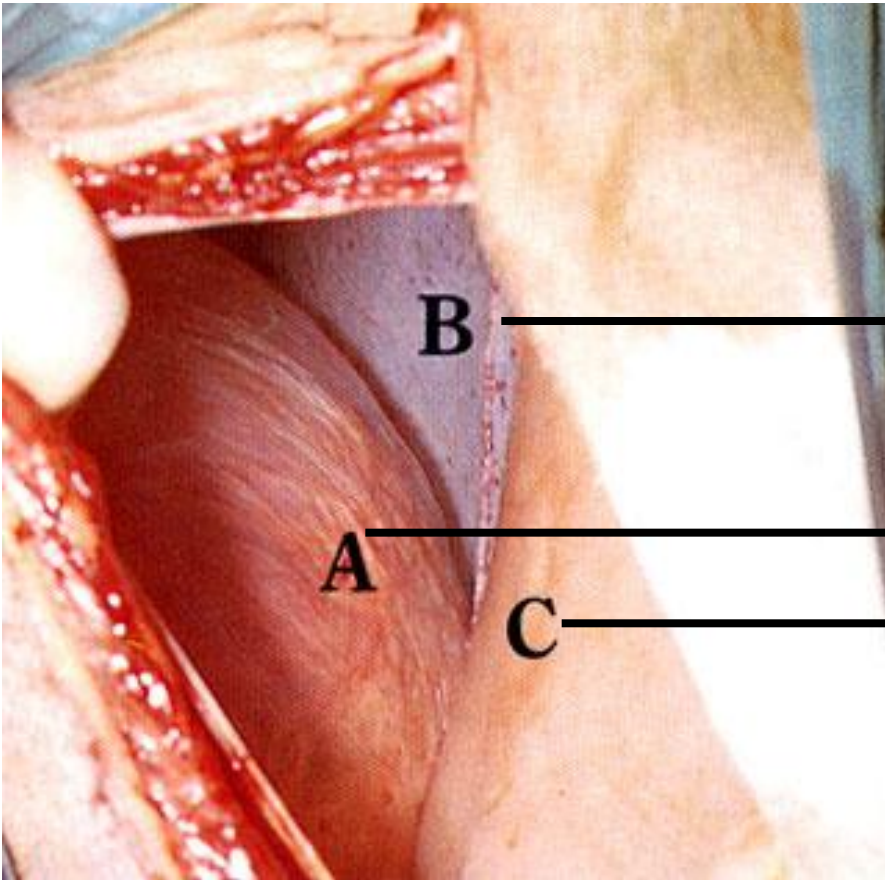
Abomasumun yer değiştirmesi:

- ✓ **Dördüncü midenin normal yerinden saęa veya sola doğru bükülmesiyle oluşur.**
- ✓ **Genellikle doğumu takip eden üç hafta içerisinde meydana gelir.**
- ✓ **Kesif yem - kaba yem dengesizlięi, kaliteli kaba yem eksiklięi, subklinik hipokalsemi abomasumun yer değiştirmesine zemin hazırlar.**

✓ **Abomasum çoğunlukla SOLA doğru yer değiştirir.**

✓ Abomasum **SOLA** yer değiştirmesi:

B

DALAK

A

ABOMASUM

C

RUMEN DUVARI

Önlemler:

- ✓ İneğe vücut ağırlığının en az %1 i kadar kaliteli kuru ot verilmelidir.
- ✓ Kuru dönemde silaj tüketimi kısıtlanmalıdır.
- ✓ Mastitis, yağlı inek sendromu, süt humması, onun atılamaması gibi problemler Abomasumun yer değiştirmesine dispozisyon yaratacağından bu problemlere karşı önlemler alınmalıdır.
- ✓ Kuru dönemde, özellikle doğuma 2 hafta kala kesif yem hayvanın her 100 kg. canlı ağırlığı için 750 gramı geçmemelidir. (örneğin 500 kg. C.A. bir inek için 3.750 gr. kesif yem)
- ✓ Doğuma bir hafta kala (2-8 gün) yüksek dozda D3 Vitamini enjeksiyonu

Sonun Atılamaması

Doğumdan sonra yaygın görülen bir problemdir.

Yavru zararının atılamaması:

- ✓ **Süt azalmasına**
- ✓ **Tekrar gebe kalmanın gecikmesine**

**dolayısıyla çok büyük ekonomik kayıplara
sebep olur.**

Sonun atılamaması:

- ✓ Uterus envolusyonunun gecikmesine,
- ✓ Metritis ve kısırılığa sebep olabilir.

METRİTİS VE PİYOMETRA OLAYLARINDA VULVA'DAN GELEN KİRLİ AKINTI

Sonun atılamamasının sebepleri:

- 1. Plasenta bağlantılarının olgunlaşmaması
(erken doğum gibi)**
- 2. Enfeksiyöz hastalıklar
(Brusellosis, BVD, Leptospirosis, IBR gibi)**
- 3. Vitamin - Mineral eksiklikleri (A vit, selenyum,
iyot eksiklikleri, Ca/P dengesizlikleri)**
- 4. Sıcak stresi**

Önlemler:

- ✓ **Kuru dönemin en az 45 gün olması**
- ✓ **Kötü havalandırma, kalabalık barınaklar, aşırı nem ve aşırı sıcak ortamlardan kaçınmak**
- ✓ **Günlük hareket imkanı**
- ✓ **Temiz, kuru, rahat bir buzağılama bölümü**
- ✓ **Vit A,D,E ve selenyum enjeksiyonları veya yem katkıları**
- ✓ **Enfeksiyöz hastalıklara karşı önlemler (aşılama gibi)**
- ✓ **Doğuma bir hafta kala (2-8 gün) yüksek dozda D3 Vitamini enjeksiyonu**

Döl Tutmama:

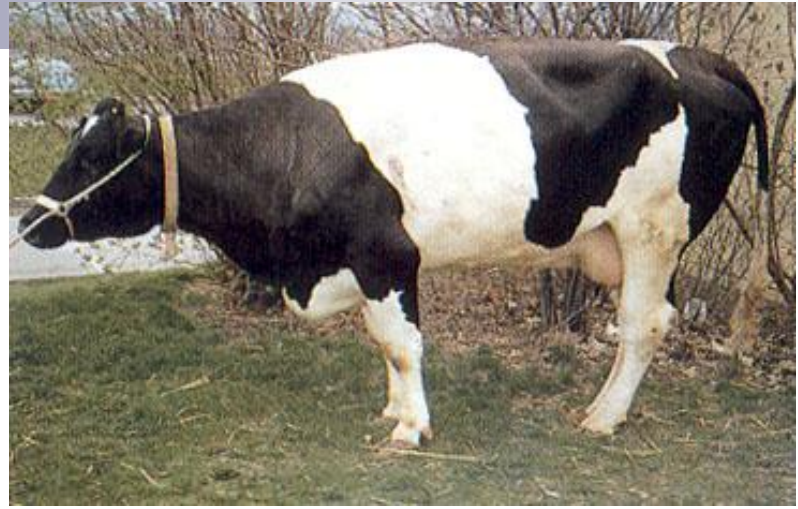
Çok yağlandırılmış inekler doğum sonrası *Kistik ovarium*, *sonunu atamama*, *metritis* gibi problemlere daha yatkın olurlar. Bunlar döl tutmama sebepleri olarak karşımıza çıkarlar.

Selüloz azlığı, Asidosis, karın şişmesi:

- ✓ **Kaba yem - konsantre yem oranı**
- ✓ **Kaba yemde taze baklagillerin çok olması**

Laminitis:

- ✓ Kaba yem - konsantre yem oranı
- ✓ Histaminin açığa çıkması sonucu;
 - Topallık,
 - Ayakta durmakta rahatsızlık
 - Verim düşüklüğüşeklinde kendisini gösterir.

Karaciğer apseleri:

- ✓ **Kaba - kesif yem oranı**
- ✓ **Aşırı asitin iškembede oluşturduğu ülser ve erozyonlar bakterilerin kan dolaşımına girmesine sebep olur. Bakteriler karaciğere ulaşarak karaciğer apselerine ve ilerlemiş vakalarda karaciğer fonksiyonlarının bozulmasına sebep olurlar.**

Süt Yağı oranının düşmesinin sebepleri:

- ✓ **Kaba yem - kesif yem oranı**
- ✓ **Çok ince kıyılmış kaba yemler**
- ✓ **Asidosis**
- ✓ **İştahsızlık**
- ✓ **Ayak problemleri**

Düşük Süt Yağı Problemlerinde;

Sodyum bikarbonat yararlı olabilir. Rasyonun kuru maddesinin **binde 5**'i kadar ***sodyum bikarbonat*** ilavesi önerilir.

Pratik yönetim teknikleri:

Kuru dönem iç ve dış parazit mücadelesi için en uygun dönemdir.

A,D,E vitaminleri *kuru dönemde*
enjeksiyon tarzında veya yeme
katılmak suretiyle hayvanlara
verilmelidir.

- ✓ Doğumdan 3 hafta önce uygulanan Selenyum + E vitamini enjeksiyonları veya bunların yemlere katılması sonun atılamaması olaylarını önler.
- ✓ Kuru dönemdeki inekler temiz bir ortamda barındırılmalı ve hareket imkanına sahip olmalıdır.
- ✓ **Aşırı sıcaklıkla ilgili tedbirler mutlaka düşünülmelidir.**
- ✓ Yemlik köşelerine ineklerin serbestçe ulaşabileceği şekilde sodyum bikarbonat (yemek sodası) konulmalıdır.

